

DOROTA JASIŃSKA
URSZULA WOŹNA-PAWLAK
RÓŻA MAZUR
MAGDALENA ANIOŁA
BOGUMIŁA KIELISZKOWSKA
Poznańska Hodowla Roślin Sp. z o.o.
e-mail: d.jasinska@phr.pl

Ocena odporności odmian pszenicy ozimej (*Triticum aestivum* L.) na porastanie

Przedźniwne porastanie ziarna to ważny problem w wielu rejonach świata, dotyczący wszystkich gatunków zbóż, w tym również pszenicy. W warunkach klimatycznych Polski w przeciętnym roku porastanie ziarna występuje średnio na 5%–10% plantacji zbóż, lecz w latach, w których odnotowuje się wysokie temperatury powietrza, opady deszczu i wysoką wilgotność w okresie dojrzewania ziarniaków straty plonu mogą przybrać rozmiary klęski. Porośnięte ziarno traci do 15% składników pokarmowych oraz obniża się jego wartość technologiczna, ponieważ wzrost alfa-amylaz pogarsza właściwości wypiekowe mąki.

Aby zapobiegać występowaniu niekorzystnego zjawiska, jakim jest porastanie przedźniwne, należy uprawiać odmiany pszenicy odporne na porastanie. Dlatego ciągle jednym z ważniejszych kierunków prowadzonych prac hodowlanych jest uzyskanie odmian odpornych na kiełkowanie ziaren w kłosie przy jednoczesnym połączeniu tej cechy z wieloma innymi, decydującymi o wartości gospodarczej odmiany. Jednym z ważniejszych aspektów prowadzenia takiej hodowli jest dysponowanie szerokim materiałem wyjściowym o wysokiej odporności. Celem badań była wstępna ocena linii i odmian pszenicy ozimej pod względem odporności na porastanie.

Badania przeprowadzono na 39 odmianach i liniach pszenicy ozimej. Materiał badawczy stanowiły kłosy pobrane po 7 dniach od momentu osiągnięcia dojrzałości woskowej, które zostały poddane atestacji w warunkach prowokacyjnych, przy zachowaniu wysokiej wilgotności powietrza. Odporność na porastanie ziarna w kłosach oceniano w skali 9–1 (gdzie: 9 — oznacza całkowitą odporność, 1 — całkowite porośnięcie) po 3, 6 i 9 dniach.

Badane odmiany i linie różniły się istotnie pod względem porastania w warunkach prowokacyjnych. Średnia odporność na porastanie oceniona po 3 dniach wynosiła odpowiednio 7,4; po 6 dniach 5,4; po 9 dniach 4,2 w skali 9-stopniowej. Spośród

ocenianych odmian i linii wytypowano szesnaście, które wykazywały dużą odporność na porastanie (powyżej 6 w skali 9-stopniowej), w tym trzy z nich charakteryzowały się całkowitą odpornością (9 w skali 9-stopniowej). Można je uznać za źródła tej cechy.